

การวิจัยกรณีศึกษา จากจุดเริ่มต้น ถึงจุดสุดท้าย

Case Study Research: Start to Finish

ประเวศ เวชชะ

สารบัญ

หน้า

กิตติกรรมประกาศ

คำนำ

สารบัญ

สารบัญเนื้อหา

สารบัญตาราง

สารบัญภาพ

ตอนที่ 1	โลกทัศน์เกี่ยวกับความรู้ความจริง	1
บทที่ 1	พัฒนาการของการแสวงหาความรู้	3
1.1	ความรู้ คืออะไร และความรู้มีกี่ระดับ	4
1.1.1	ความรู้ คืออะไร	4
1.1.2	ความรู้มีกี่ระดับ	6
1.2	ความจริง คืออะไร และความจริงมีกี่ระดับ	11
1.2.1	ความจริง คืออะไร	11
1.2.2	ความจริง มีกี่ระดับ	12
1.3	บ่อเกิดของความรู้และประเภทของความรู้	16
1.3.1	บ่อเกิดของความรู้	16
1.3.2	ประเภทของความรู้	18
1.3.3	ทฤษฎีแห่งความรู้	18
1.4	วิธีการแสวงหาความรู้ของมนุษย์	20
1.4.1	ยุคโบราณ	21
1.4.2	ยุคอริสโตเติล (Aristotle)	22
1.4.3	ยุคฟรานซิส เบคอน (Francis Bacon)	23
1.4.4	ยุคปัจจุบัน	24
1.5	วิธีการศึกษาของศาสตร์ต่าง ๆ	26
1.5.1	วิธีการศึกษาทางวิทยาศาสตร์	26
1.5.2	วิธีการศึกษาทางสังคมศาสตร์	27
1.5.3	วิธีการศึกษาทางมนุษยศาสตร์	27

1.6 การแสวงหาความรู้ด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์กับการวิจัย บทสรุป	28 33	5.2 กรอบประเด็นหัวข้อการวิจัยกรณีศึกษา	76
บทที่ 2 กระบวนทัศน์วิธีการแสวงหาความรู้	35	5.2.1 บุคคล (Individual)	76
2.1 นิยามและความหมายของกระบวนทัศน์	35	5.2.2 เหตุการณ์ (Event)	79
2.2 กระบวนทัศน์ปฏิฐานนิยมและหลังปฏิฐานนิยม	36	5.2.3 สถานการณ์ (Situations)	80
2.2.1 กระบวนทัศน์ปฏิฐานนิยม (Positivism)	36	5.2.4 โปรแกรม (Programs)	84
2.2.2 กระบวนทัศน์หลังปฏิฐานนิยม (Post-Positivism)	39	5.2.5 กิจกรรม (Activities)	87
2.3 ความแตกต่างระหว่างปฏิฐานนิยมและปรากฏการณ์นิยม บทสรุป	42 46	5.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลและกระบวนการวิจัยกรณีศึกษา บทสรุป	90 93
ตอนที่ 2 พื้นฐานเพื่อความเข้าใจการวิจัยกรณีศึกษา	49	บทที่ 6 การทบทวนวรรณกรรม	95
บทที่ 3 การสืบเสาะหาความรู้ด้วยวิธีการวิจัย	51	6.1 ความสำคัญของการทบทวนวรรณกรรม	96
3.1 ความมุ่งมั่นในการวิจัย	52	6.2 รูปแบบการทบทวนวรรณกรรม	98
3.2 การกำหนดกรอบงาน	53	6.3 ประโยชน์ของการทบทวนวรรณกรรม	98
3.2.1 การสรุปอ้างอิง	53	6.4 วิธีการทบทวนวรรณกรรม	100
3.2.2 ระดับของการทดลอง	53	6.5 โครงสร้างของการเขียนงานทบทวนวรรณกรรมที่ดี	104
3.2.3 การวิจัยพื้นฐานหรือการวิจัยประยุกต์	54	6.6 ตัวอย่างจากการปฏิบัติ	104
3.2.4 งานวิจัยเชิงปริมาณหรือการวิจัยเชิงคุณภาพ บทสรุป	55 55	ตัวอย่างที่ 1	105
บทที่ 4 การวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ	59	ตัวอย่างที่ 2	106
4.1 การศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยา	61	บทสรุป	106
4.2 การศึกษาเชิงชาติพันธุ์วรรณา	63	บทที่ 7 การเลือกการออกแบบการวิจัยกรณีศึกษา	109
4.3 การวิจัยเชิงคุณภาพทฤษฎีฐานราก	64	7.1 การออกแบบวิจัยกรณีศึกษาตามสาขาวิชา	109
4.4 การศึกษาแนวเรื่องเล่า	65	7.1.1 กรณีศึกษาชาติพันธุ์วรรณา	109
4.5 กรณีศึกษา	66	7.1.2 กรณีศึกษาเชิงประวัติศาสตร์	110
4.6 ตัวอย่างจากการปฏิบัติ บทสรุป	66 68	7.1.3 กรณีศึกษาทางจิตวิทยา	110
ตอนที่ 3 ขั้นตอนของการทำวิจัยกรณีศึกษา	71	7.1.4 กรณีศึกษาทางสังคมวิทยา	110
บทที่ 5 การตั้งต้นสู่การวิจัยกรณีศึกษา	73	7.2 การออกแบบวิจัยกรณีศึกษาจำแนกตามลักษณะ	111
5.1 ลักษณะสำคัญของการวิจัยกรณีศึกษา	74	7.2.1 การวิจัยกรณีศึกษาเพื่อการศึกษาเนื้อหา (intrinsic)	111
		7.2.2 การวิจัยกรณีศึกษาแบบใช้เป็นเครื่องมือ (instrumental)	111
		7.2.3 การวิจัยกรณีศึกษาแบบรวบรวมหลายกรณี (collective)	111
		7.3 การออกแบบวิจัยกรณีศึกษาจำแนกตามวัตถุประสงค์	112
		7.3.1 ออกแบบการวิจัยกรณีศึกษาเชิงสำรวจ	112

7.3.2 การออกแบบวิจัยกรณีศึกษาเชิงอธิบาย	112
7.3.3 การออกแบบวิจัยกรณีศึกษาเชิงพรรณนา	112
7.4 ความสัมพันธ์ระหว่างการออกแบบและวิธีการ	113
7.5 ตัวอย่างจากการปฏิบัติการวิจัย	115
7.5.1 กรณีศึกษาแบบศึกษาเนื้อแท้ (Intrinsic)	115
7.5.2 กรณีศึกษาแบบใช้เป็นเครื่องมือ (Instrumental)	115
7.5.3 กรณีศึกษาแบบรวบรวมหลายกรณี (Collective)	116
7.5.4 กรณีศึกษาเชิงชาติพันธุ์วรรณา (Ethnographic)	116
7.5.5 กรณีศึกษาเชิงประวัติศาสตร์ (Historical)	117
7.5.6 กรณีศึกษาเชิงจิตวิทยา (Psychological)	118
7.5.7 กรณีศึกษาเชิงสังคมวิทยา (Sociological)	119
บทสรุป	119
บทที่ 8 การทำงานภาคสนาม	121
8.1 การเลือกสนาม	121
8.2 การแนะนำตัว	122
8.3 การเลือกผู้ให้ข้อมูล	122
8.4 การสร้างสัมพันธภาพ	126
8.5 การเริ่มเก็บข้อมูล	126
บทสรุป	127
บทที่ 9 การรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม	129
9.1 การสัมภาษณ์	129
9.1.1 ประเภทของการสัมภาษณ์	130
9.1.2 แนวปฏิบัติในการสัมภาษณ์	133
9.1.3 ขั้นตอนการสัมภาษณ์	140
9.1.4 การดำเนินการสัมภาษณ์	142
ตัวอย่างจากการปฏิบัติ	144
9.2 การจัดสนทนากลุ่ม	145
9.2.1 ความหมายของการสนทนากลุ่ม	146
9.2.2 องค์ประกอบในการจัดสนทนากลุ่ม	146
9.2.3 ขั้นตอนในการจัดสนทนากลุ่ม	148

9.2.4 ความถูกต้องและความเชื่อถือได้ของการจัดสนทนากลุ่ม	148
บทสรุป	149
บทที่ 10 การรวบรวมข้อมูลจากการสังเกต	151
10.1 ความหมายของการสังเกต	151
10.2 ประเภทของการสังเกต	151
10.2.1 การสังเกตโดยกลุ่มเป้าหมายรู้ตัวและไม่รู้ตัว	152
10.2.2 การสังเกตแบบมีระบบและไม่มีระบบ	152
10.2.3 การสังเกตทางตรงและทางอ้อม	152
10.2.4 การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม	153
10.3 แนวปฏิบัติในการดำเนินการสังเกต	154
10.4 การพัฒนาคู่มือแนวทางการสังเกต	155
10.4.1 การบันทึกการสังเกต	156
10.4.2 ตัวอย่างข้อแนะนำการเขียนบันทึกและตั้งคำถามการสังเกต	157
บทที่ 11 การรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร	161
11.1 ลักษณะและประเภทของเอกสาร	161
11.1.1 เอกสารทางอินเทอร์เน็ต	161
11.1.2 เอกสารส่วนตัวและบันทึกที่เผยแพร่สาธารณะ	162
11.1.3 หลักฐานทางกายภาพ	162
11.1.4 เครื่องมือรวบรวมข้อมูลที่นักวิจัยสร้างขึ้น	162
11.2 ความถูกต้องของเอกสาร	163
11.3 คำถามที่ต้องตอบเมื่อรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร	163
11.4 ตัวอย่างจากการปฏิบัติ	164
ตัวอย่างที่ 1	164
ตัวอย่างที่ 2	165
บทสรุป	166
บทที่ 12 การจัดการข้อมูล	169
12.1 การบันทึกข้อมูลที่ครบถ้วน	169
12.2 การจัดการแฟ้มข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ	170
12.2.1 แนวทางการจัดการข้อมูล	171
12.2.2 การตรวจสอบการคิดเชิงระบบเกี่ยวกับระเบียบวิธีการวิจัย	173

12.2.3 การสังเคราะห์ข้อค้นพบ	175
12.3 การตรวจสอบข้อมูล	175
บทสรุป	177
บทที่ 13 การวิเคราะห์ข้อมูล	181
13.1 หลักการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยกรณีศึกษา	181
13.2 แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล	183
13.2.1 อ่านข้อมูลดิบให้ถ่องแท้และจับประเด็น	183
13.2.2 ลดทอนข้อมูล	184
13.2.3 กำหนดรหัสของประเด็นที่ค้นพบ	184
13.2.4 จัดกลุ่มข้อมูล	184
13.2.5 เชื่อมโยงแนวคิดให้เป็นพรรณนา	187
13.2.6 ขยายความปรากฏการณ์	187
13.2.7 หาความหมาย : คำอธิบาย	188
13.2.8 หาข้อสรุป	190
บทสรุป	190
บทที่ 14 การรายงานผลการค้นพบ	193
14.1 ตัวอย่างเกณฑ์การประเมินการเขียนรายงานกรณีศึกษา	193
14.2 การนำเสนอข้อมูลเชิงคุณภาพ	194
บทสรุป	197
บทที่ 15 การยืนยันข้อค้นพบของกรณีศึกษา	199
15.1 กลวิธีการยืนยันข้อค้นพบ	199
15.2 ตัวอย่างการยืนยันข้อค้นพบ	200
ตัวอย่างที่ 1	200
ตัวอย่างที่ 2	200
ตัวอย่างที่ 3	201
บทสรุป	203

ตอนที่ 4 รวมทั้งหมดเข้าด้วยกัน	207
บทที่ 16 การเตรียมโครงร่างการวิจัยกรณีศึกษา	209
16.1 องค์ประกอบของโครงร่างการวิจัย	209
16.1.1 บทนำ (Introduction)	209
16.1.2 การทบทวนวรรณกรรม (Review of Literature)	210
16.1.3 วิธีการวิจัย (Research Method)	210
16.1.4 สิ่งสนับสนุน (Supporting Materials)	211
16.2 คำถามที่ถามบ่อยเกี่ยวกับโครงร่างวิจัย	211
16.2.1 บทนำ (Introduction)	211
16.2.2 การทบทวนวรรณกรรม (Review of Literature)	213
16.2.3 วิธีการวิจัย	214
16.3 ขั้นตอนการทำวิจัยกรณีศึกษา	215
บทสรุป	217
บทที่ 17 การเผยแพร่งานวิจัยกรณีศึกษา	219
17.1 บทนำ (Introduction)	220
17.2 วิธีการวิจัย (Research Method)	220
17.3 ผลการวิจัย (Results)	221
17.4 การอภิปราย (Discussion)	222
บทสรุป	222
บทส่งท้าย	225
แหล่งอ้างอิง (Resources)	225
องค์กร (Organizations)	225
เว็บไซต์ (Websites)	226
วารสาร (Journals)	226
ภาคผนวก	227
บรรณานุกรม	259
บรรณนิทัศน์	278
ดัชนี	285